

Levelezés

A VGT társadalmi vitája során a civil zöldek négy alkalommal fordultak közös levélben a tervezőkhöz és a minisztérium vezetéséhez átfogó javaslatokkal, illetve - a tervek késedelmes nyilvánosságra hozatala miatt - az észrevételezés határidejének halasztására vonatkozó kérelemmel. Az oldalon a levelek és a válaszok olvashatók.

Tartalom

2009. július 8. - nyílt levél	-- 2009. július 9. - válasz
2009. július 30. - nyilatkozat	-- 2009. augusztus 11. - válasz
2009. szeptember 4. - levél a környezetvédelmi és vízügyi miniszterhez	-- 2009. szeptember 23. - válasz
2009. november 18. - nyilatkozat	

NYÍLT LEVÉL

Dr. Rákosi Judit
projektigazgató

ÖKO ZRt.

Tisztelt Igazgató Asszony,
Kedves Judit!

A július 2-i Közép-Duna fórumon hangot adtunk annak a civil félelmünknek, hogy a vízgyűjtő-gazdálkodás tervezési folyamatában a "civiliek" részvétele pusztán formalitás. Ezt támasztja alá, hogy a kormány elé kerülő tervet a civiliek gyakorlatilag nem észrevételezhetik, hiszen ennek legfeljebb csak részletei készülnek el a július 31-i észrevételezési határidőig. Július 31. után a tervezési folyamathoz az ÖKO Zrt. már nem vár, és nem fogad civil véleményt.

Jelen körülmények között nem látunk garanciát arra, hogy a készülő vízgyűjtő-gazdálkodási tervek a vízgyűjtő területek kezelésének olyan irányú javítását fogja szolgálni, amely a vízjárásbeli szélsőségek mérséklődéséhez, a természeti állapot javulásához, a fenntartható tájgazdálkodás lehetőségeinek újrateremtéséhez vezethet.

Sőt, az a veszély is fennáll, hogy természetes körülmények között csörgedező, a kiegyenesítéstől, kimélyítéstől, fátlanítástól máig megmenekült erdei patakokhoz is hozzá fognak nyúlni, ha anyagilag ez lesz a kedvező a munka megtervezőjének és kivitelezőjének. Miközben a Víz Keretirányelv éppen ezeket az élővizeket rendeli "referenciaként" kijelölni: így nézzen ki majd újra minél több, korábban tönkre tett vízfolyás.

Miért fontos mindez? Véleményünk szerint nagyon sajnálatos lenne, ha hatalmi pozícióból, egyéni érdekek mentén születne döntés, és Magyarország elszalasztaná a Víz Keretirányelv által felkínált lehetőséget hazánk további kiszáritásának megállítására, a szélsőségeket fokozó, a klímát száritó, a vizet és a közpénzeket egyaránt elpazarló vízvezető technokráciának a vízmegőrzéssel, tájaink újraélesztésével, önszabályozó természeti rendszereink helyreállításával való felváltására.

A fenti elveket a társadalmi szervezetek körében számos szakember képviseli, azonban a tervezés folyamatában álláspontjuk nem jelenhet meg egyenrangúként. 2008 tavaszán például a Védegylet hivatalosan benyújtotta javaslatát a Magyarország jelentős vízgazdálkodási kérdéseiről készült ÖKO Zrt. anyaghoz az új célok és módszerek témakörében, a vízgyűjtő-gazdálkodás tervezésének alapvetéseként szánva azt, ám ezt még a vizeink.hu honlapon se jelentették meg (a Védegylet dokumentuma a www.szelidvizorszag.hu-n érhető el).

Az egyenrangúság minimális feltétel a vizeink megőrzéséhez, természeti rendszereink újraélesztéséhez, a múltban elkövetett hibák megelőzéséhez vezető érdemi vita kialakulásában. Ezért várjuk, hogy elérhetővé váljanak a különböző szervezetek által beadott munkák a vízgyűjtő-gazdálkodás hivatalos honlapján, a vizeink.hu-n.

A civil részvétel formalitássá degradálására utaló jel az is, hogy csak a kormány elé nem kerülő ún. egyeztetési anyagok véleményezésére ad lehetőséget az ÖKO Zrt., továbbá, hogy a vizeink.hu honlapon nincs egyértelműen megjelölve, hogy mely anyag "észrevételezhető", valamint az sem, hogy mi lesz a hozzászólások további sorsa.

Mindezek ellenére szeretnénk, ha a nagyon rövid határidő ellenére mégis kialakulna a mindkét fél részére vállalható együttműködés. Civil oldalról arra vonatkozóan szeretnénk garanciát, hogy véleményünk megjelenik a kormány elé kerülő anyagban is, függetlenül attól, hogy a tervezők figyelembe veszik-e a javaslatainkat. Ezért az alábbi, nagyon könnyen teljesíthető kéréssel fordulunk Hozzád, mint az ÖKO Zrt. részéről a projekt civil kapcsolattartó felelőséhez.

Kérjük, hogy az ÖKO Zrt. tegye lehetővé a civil közösségeknek, hogy aláírással vállalt rövid álláspontjuk és véleményük megjelenjen a kormányelőterjesztés mellékletei között. A civilek bevonása esetén ez egyébként szokásos eljárás. (A civil álláspont mellékletként történő csatolása feltételül az ÖKO Zrt. szabhat területi határt.)

Kérjük, hogy a kormány elé terjesztendő anyaghoz mellékletként történő csatolásra vonatkozó lehetőség és feltételei mielőbb jelenjenek meg a vizeink.hu honlap címlapján.

Budapest, 2009. július 8.

Balogh Péter, Szövetség az Élő Tiszáért (bpnk@t-online.hu)

Fehér Péter elnök, Szélkiáltó Természetvédő Egyesület (szelkialtote@freemail.hu)

Halász Judit elnök, Parlagfűmentes Magyarországért Egyesület (parlagfu@chello.hu)

Hajósy Adrienne geofizikus (hajosy.adrienne@freemail.hu)

Dr. Jánossy András környezetgazdasági tanácsadó janossy@zpok.hu

Kajner Péter, Szövetség az Élő Tiszáért (kajnerp@mail.interware.hu)

Karakai Tamás természetvédelmi szakmérnök, Védegylet (karakait@gmail.com)

Pánovics Attila, Pécsi Zöld Kör (panovics@ajk.pte.hu)

Toldi Miklós elnök, Dráva Szövetség (besemiki@t-online.hu)

Tömöri László elnök, E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület (tomoril@e-misszio.hu)

Varga Gábor elnök, Gaja Környezetvédő Egyesület (gajacska@t-online.hu)

VÁLASZ a nyílt levélre

"Dr. Rákosi Judit" <rakosi.judit@oko-rt.hu> írta:

Kedves Adrienne és aláírók!

Röviden válaszolok azokra a kérdésekre, amelyre én tudok, és az ÖKO Zrt. kompetenciája. Úgy érzem a civil szféra bevonása a Vízyűjtő-gazdálkodási tervezés folyamatában nagyon hangsúlyos, központi kérdés. Ennek megfelelően három szintet alakítottunk ki:

- Internetes véleménynyilvánítás
- Területi (alegység fórumok)
- Tematikus fórumok

Ezek közül csak az alegység fórumok és az alegység konzultációs anyagok véleményezése fejeződik be július 31,-vel a többi lehetőség, beleértve az alegység, a

részvízgyűjtő és az országos tervek tervezetének véleményezése is nyitott marad a tervek véglegesítéséig. Minden, a jelenlegi tervezési fázishoz (Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek kialakítása) tartozó vélemény nyilvánosságra került és kerül a vizeink.hu-n. A korábbi a Magyarország jelentős vízgazdálkodási kérdéseivel kapcsolatos véleményeket (ami nem tárgya a mostani tervezésnek) eddig nem tettük fel, de kérésedre igyekszünk ezt megtenni.

Minden véleményt a tervezők figyelembe vesznek a tervek véglegesítésekor. Ezen felül a különböző szintű Vízgazdálkodási Tanácsokban (ahol civil delegáltak is vannak) is tárgyalják a VGT-t.

Ugyanakkor a levélben számos olyan megjegyzés van, ami az ÖKO Zrt által vezetett Konzorcium szerepét túlértékeli. A tervért felelős a VKKI-Kövizigek Konzorciuma, mi megbízott vállalkozók vagyunk, a VKKI-KÖVIZIG konzorcium megbízott minket a terv bizonyos részeinek elkészítésével. Én ebben a projektben az egyik szakmai igazgatóhelyettes vagyok. Arról biztosíthatlak, hogy a tervezők minden erővel azon dolgoznak, hogy a VGT lényegesen hozzájáruljon a vizek állapotának javulásához.

A VGT egyik fejezete szól arról, hogy a társadalom bevonási folyamat hogyan zajlott le, milyen vélemények voltak, hogyan vették figyelembe stb. Megfontolandó, hogy a terv egyik mellékleteként egy, az egyben jelenjen-e meg a civilek, illetve a többi érdekcsoport véleménye. De ebben a döntést a VKKI-Kövizigek Konzorcium hozza. Nem az ÖKO Zrt dönt arról, hogy mi megy a kormány elé, de továbbítjuk az igényt. Nem az ÖKO Zrt. készítette a Magyarország jelentős vízgazdálkodási kérdéseiről szóló anyagot.

Köszönöm a levelet és szeretném, hogy minden kérdésben folyamatos együttműködés alakuljon ki a civilek és a tervezők között

Budapest, 2009. július 9.

Üdvözlettel,

dr. Rákosi Judit

Gazdasági, szabályozási és társadalombevonási igazgató-helyettes

---

NYILATKOZAT

A vizek védelmére vonatkozó európai jogi normák és vízgazdálkodási gyakorlat magyarországi bevezetése nagy lehetőség hazánk kiszárításának megállítására. Nagy lehetőség a vizet és a közpénzeket egyaránt pazarló technokráciának a vízmegőrzéssel, tájaink újraélesztésével, önszabályozó természeti rendszereink helyreállításával való felváltására.

Az európai gyakorlat átvételének része a most folyó vízgyűjtő-gazdálkodás-tervezés (a továbbiakban VGT). A tervezéssel szembeni jogos elvárás - részben a ráfordítás tekintélyes összege miatt -, hogy néhány év távlatában a jelenlegi összes fontosabb probléma megoldásához használható és megalapozott tervet szolgáltatasson.

A VGT mai állapotát áttekintve, kérdéses, hogy az elvárt minőségű és használhatóságú tervek készülnek-e. Két probléma fogalmazható meg. Az egyik a tervek szakmai megfelelősége, a másik a "társadalom" helyeslésének használatára irányuló törekvés, ennek tényleges megléte nélkül. Legalább ez utóbbit kellene megakadályozni, és helyes irányba terelni a VGT projektben kötelezően előírt "társadalmi vitát".

A "társadalmi vita" eddigi tapasztalatai alapján fennáll az a veszély, hogy fennmarad az elmúlt évtizedek megszakíthatatlannak tűnő láncolata: a kedvezőtlen környezeti hatást okozó műszaki beavatkozás "javítására" újabb, és ismét csak kedvezőtlen környezeti következménnyel járó műszaki beavatkozás a válasz. Félt az is, hogy a most még természetes körülmények között csörgedező, a kiegyenesítéstől, kimélyítéstől, fátlanítástól máig megmenekült erdei patakokhoz is hozzá fognak nyúlni, ha anyagilag ez lesz a kedvező a beavatkozások tervezőinek és kivitelezőinek. Miközben a Víz keretirányelv éppen ezeket az élővizeket rendeli referenciaként kijelölni: így nézzen ki majd újra minél több, műszaki beavatkozással tönkretett vízfolyás.

A tervezés még hátralévő rövid időszakában is van lehetőség kedvezőtlen tendenciák megfordítására. A jó irányba fordulás garanciáit az alábbiakban látjuk.

1. A tervek alternatívaként készüljenek. Szerepeljen önálló terv-változatként az élővizek, medrük és árterük természetes folyamatainak szabad érvényre jutása, az önszabályozó mechanizmusok újbóli beindulása.
2. Helyezzenek a tervek hangsúlyt a természetbarát tájgazdálkodás feltételeinek kialakítására, a vízgyűjtők és árterek természetes növényzetének helyreállítására, a természetes árterek újbóli bekapcsolására. Ezzel csökkenthető az alsóbb szakaszok árvízi veszélyeztetettsége, a vízjárásbeli szélsőségek, a levezetési kényszerek, melyeket a tervezés során újra kell számolni; így az árvizek és az aszályok kártételei ellen egyszerre tud az országunk védekezni, a talaj és a légkör további kiszáradását megelőzni.
3. Egyenrangú szereplőként vonják be a tervezési folyamatba a nemzeti parkok és környezetvédelmi felügyelőségek munkatársait. Tudásuk és tapasztalataik nélkül elképzelhetetlen a természet- és környezetvédelmi, vízmegőrzési és klímajavítási szempontok figyelembevétele a tervekben.
4. Ne legyen a "társadalom bevonása" pusztán formalitás. A döntéshozók elé kerülő anyagban jelenjenek meg mellékletként a civil közösségek javaslatai, függetlenül attól, hogy a tervezők figyelembe vették-e ezeket. Annál is inkább, mert vizeink helyben tartása, vizes élőhelyeink védelme ivóvizünk minőségének és mennyiségének megőrzését is jelenti.

Budapest, 2009. július 30.

Alpár Rózsa
Balogh Judit, Fauna Alapítvány
Bardóczyné Székely Emőke
Bándi Gyula, Környezeti Management és Jog Egyesület
Bárdos Deák Péter, Duna Charta
F. Nagy Zsuzsa, Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata
Hajósy Adrienne
Horváth Ferenc, Ökológiai Stúdió Alapítvány
Juhászné Halász Judit, Parlagrafúmentes Magyarországért Egyesület
Karakai Tamás, Védegylet
Kassai Jenőné, Zöld Forrás Egyesület
Kiss József, Holocén Természetvédelmi Egyesület
Kiss Róbert
Kontos Tivadar, NIMFEA
Lajtmann József, Reflex Környezetvédő Egyesület
Obermayer András, Kék forrás Környezet- és Természetvédelmi Egyesület
Nagy Péter, Magyarország Természeti és Kulturális Örökségéért Alapítvány
Pánovics Attila, Pécsi Zöld Kör
Piliszkó Zsuzsa, Nők a Balatonért
Pós Péter, Asztmás és Allergiás Betegek Országos Szövetsége
Szentiványi István, Védegylet szegedi csoport
Szőnye Ildikó, Élőlánc Magyarországért
Szűcs Gábor, Pannon Természetvédő Szövetség
Tömöri Balázs, Messzelátó Egyesület
Tömöri László, E-misszió Természet és Környezetvédelmi Egyesület
Varga Lászlóné, Keresztúri Társas Kör
Vásárhelyi Judit, Független Ökológiai Központ
Veres Nándor, Szövetség az Élő Tiszáért

ÖKO Zrt által vezetett Konzorcium válasza a 2009 július 27-i NYILATKOZAT-ra

Tisztelt aláírók!

A hazai Vízyűjtő Gazdálkodási Tervek egyes fejezeteinek elkészítéséért felelős konzorcium nevében írok Önnek.

Megköszönöm a figyelemfelhívó Nyilatkozatot. Egyetértek azzal a megállapításával, hogy óriási lehetőséget teremt az országnak a Víz Keretirányelv a vízyűjtő tervezés vonatkozásában azáltal, hogy lehetőséget teremt a víz, mint természeti erőforrás védelmére, és természetközeli használati feltételeinek megteremtésére. Erre azért is fokozottan szükség van, mert a klímaváltozás, az édesvízi készletet, mint erőforrást felértékelte, és mint ilyen, az életfeltétel elemének megőrzése tekintetében a társadalom figyelemközpontja került

A jelen munka alapját képező Víz Keretirányelv elsődleges célja vizek állapotának javítása. A vízyűjtő-gazdálkodási tervek a különböző gazdasági és egyéb tevékenység (beleértve a hagyományos vízgazdálkodási tevékenységeket, árvíz, belvíz stb.) követelmény- illetve feltételrendszerét határozza meg. A vonatkozó tevékenységek részletes tervezése során figyelembe kell venni a VGT-ben megfogalmazottakat. A VGT a jelenlegi összes vízzel kapcsolatos probléma megoldásának nem eszköze.

Miután a tervezés során eleve környezet és természetvédelmi szempontból kerültek a vizek minősítésre és a jó ökológiai állapot vagy potenciál elérésre javasolt intézkedések is ilyen célokat szolgálnak, ezért nem értjük a Nyilatkozatban megfogalmazott probléma felvetéseket. A tervezett intézkedési program (a munkaközi anyagok az alegységi konzultációs anyagok, az országos intézkedési program munkaközi anyaga a vizeink.hu lapon megtalálható) a következő felépítésű:

- Tápanyag- és szerves anyag terhelések csökkentését célzó intézkedések
- Egyéb szennyezések csökkentését célzó intézkedések
- Vízfolyások és állóvizek hidromorfológiai állapotát javító intézkedések
- Fenntartható vízhasználatok megvalósítása, a vizek mennyiségi állapotának javítása
- Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések
- Vizes élőhelyekre és védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések
- Átfogó intézkedések a vízi környezeti problémák megoldására

A levélben ezt állítják: "a kedvezőtlen környezeti hatást okozó műszaki beavatkozás «javítására» újabb, és ismét csak kedvezőtlen környezeti következménnyel

járó műszaki beavatkozás a válasz. Félt az is, hogy a most még természetes körülmények között csörgedező, a kiegyenesítéstől, kimélyítéstől, fátlanítástól máig megmenekült erdei patakokhoz is hozzá fognak nyúlni, ha anyagilag ez lesz a kedvező a beavatkozások tervezőinek és kivitelezőinek. Miközben a Víz keretirányelv éppen ezeket az élővizeket rendeli referenciaként kijelölni: így nézzen ki majd újra minél több, műszaki beavatkozással tönkretett vízfolyás."

A vád teljes mértékben alaptalan. Az intézkedések alapvető célja a vizek ökológiai állapotának javítása, semmilyen ezzel ellentétes irányú folyamatot nem támogat a VKI, és nem is szerepelhet a tervben, mint VKI intézkedés.

A tervezés egyik legfontosabb eleme az állapotértékelés, melynek feladata a kiinduló állapot rögzítése, és annak meghatározása, hogy ez az állapot milyen távol van a kitűzött céloktól. Az értékelés alapját a VKI-ban és a kapcsolódó útmutatókban előírt, részben közösségi, részben nemzeti szinten rögzített minősítési módszerek képezik. A minősítéshez szükséges adatokat a VKI által meghatározott monitoring rendszer biztosítja, amely 2007-től működik Magyarországon, és amely különböző biológiai (részletes, fajlistákon alapuló felmérések), vízkémiai, és ún. hidrológia és morfológiai jellemzők vizsgálatát írja elő. Az állapotértékelés végeredménye azt tükrözi, hogy vizeink állapota nem jó, idézve a tervből: "kiváló állapotú vízfolyás egy sem lett, jó állapotot pedig mindössze a vizsgált természetes vízfolyások 9%-a, az összesnek 6 %-a ért el, melyek többségükben hegy- és dombvidéki vízfolyások korábban referencia állapotúnak tekintett felső szakaszai. Ez azt jelenti, hogy a természetes vízfolyásoknak több, mint 94 %-a intézkedést igényel!" Az arány hasonló a mesterséges és a szabályozás miatt ún. erősen módosított kategóriába sorolt vízfolyásoknál is. Idézet: "Az eredmények, mely szerint a víztestek 96%-a gyengébb, mint a jó állapotú világosan jelzik, hogy az erősen módosított víztestek esetében is szükség van állapotjavító intézkedésekre,"

Szó sincs tehát arról, hogy olyan intézkedések kerülnének a tervbe, amelyek a vízfolyások szabályozottságának növelésére, a természetes vegetáció megszüntetésére irányulnának, sőt, éppen az a szándék, hogy a lehető legnagyobb mértékben megőrizzük a kevés, még természet közeli állapotban lévő vízfolyásunkat. Amelyek pedig már az emberi tevékenység különböző hatásai miatt (szabályozás, szennyvizek bevezetése, a vízgyűjtő földhasználatának megváltozása) nem felelnek meg az egyébként meglehetősen szigorú kritériumoknak, azok állapotát 2027-ig a lehető legnagyobb mértékben javítsuk.

Ha megnézik a tervezett intézkedések listáját, egyetlen olyan intézkedést sem talál, mely ellentétes lenne a fenti szándékkal. Csak néhány példát említve, kiemelten fontos intézkedés a vízfolyások partmenti sávjában (az ún. "puffer zónában") a természetes vegetáció visszaállítása, a szántóföldek kiszorítása a vízfolyás közvetlen közeléből. Az intézkedési terv komplex földhasználat váltási, tájgazdálkodási intézkedés csomagot tartalmaz, melynek célja a vízminőség védelmi és tájökológiai szempontok - a lehetőségekhez mérten - minél nagyobb érvényesítése a mezőgazdasági szektorban. Fontos intézkedés az ártéri gazdálkodás, a mellékágak és hullámtéri holtágak vízpótlása, a mentett oldali holtágak és mélyárterek vízellátottságának javítása. A kis és közepes vízfolyások rehabilitációja a part- és meder szabályozottságának csökkentését, a természeteshez közelebbi állapot visszaállítását célozza.

Az intézkedések tervezésénél természetesen figyelembe kell venni a meglévő rendszerek adottságait, a különböző emberi igények kielégítését (mindenekelőtt az árvízi biztonság, vízellátás), ami esetenként kompromisszumos megoldást igényel. És nem utószorban tekintettel kell lenni a finanszírozás adta korlátokra, ezért a megvalósítás csak fokozatosan, több lépésben ütemezhető. Összességében azonban úgy gondolom, a tervezett intézkedések megvalósulása jelentős mértékben fogja javítani vizeink ökológiai állapotát.

Mindezeket figyelembe véve nem érthető, mire alapozzák - a szerintünk igazságtalanul vádaskodó - feltevéseiket. Kérjük, hogy konkrétan jelöljék meg, melyik az a VGT intézkedés, amellyel nem értenek egyet, illetve amely esetében az állított veszélyeket látják.

Nyitott kapukat döngetnek akkor is, amikor kérik, hogy egyenrangú szereplőként vonják be a tervezési folyamatba a nemzeti parkok és környezetvédelmi felügyelőségek munkatársait. Jelenleg valamennyi Vízügyi Igazgatóság, Nemzeti Park és Környezetvédelmi Felügyelőség dolgozik a terven, az egyeztetések folyamatosan folynak.

Abszolút egyetértek azzal, hogy ne legyen a társadalom bevonás pusztán formális. A társadalmi bevonás a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés folyamatában nagyon hangsúlyos, központi kérdés és ezt a Konzorcium is így kezeli. Ez az első olyan tervezési folyamat Magyarországon, amikor minden fázisban van lehetőség a társadalom véleményének megfogalmazására és ennek beépítésére a tervekbe. A társadalom bevonása a projekt keretében három szinten folyik:

- Internetes véleménynyilvánítás a különböző tervezési dokumentumokról (folyamatos)
- Területi (alegység fórumok) (42 fórum megtartásra került, lezárultak)
- Tematikus fórumok (25 tematikus egyeztetés lesz augusztus-szeptember folyamán)

Ezek közül csak az alegység fórumok és az alegység konzultációs anyagok véleményezése fejeződik be július 31-vel a többi lehetőség - beleértve az alegység, a részvízgyűjtő és az országos tervek tervezetének véleményezése is - nyitott marad szeptember közepéig.

Minden, a jelenlegi tervezési fázishoz (Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek kialakítása) tartozó vélemény nyilvánosságra került és kerül a vizeink.hu-n. A tervezők a tervek véglegesítésekor minden véleményt figyelembe vesznek. Ezen felül a különböző szintű Vízgazdálkodási Tanácsokban (ahol civil delegáltak is vannak) is tárgyalják a VGT-t.

Az alegységi fórumon elhangzott észrevételeken túl minden írásbeli hozzászólás, valamint a tematikus fórumokon elhangzottak feldolgozásra kerülnek és a tervezők témakörönként mindegyikre leírják rövid véleményüket a következő módon.

- a terv szempontjából nem releváns hozzászólás (indoklás)
- elfogadjuk, a tervbe beépítésre került
- részben elfogadjuk, a hozzászólás egyes elemei a tervbe beépítésre kerültek (indoklás)
- nem fogadjuk el, a tervbe nem építjük be (indoklás)

A társadalom bevonásának tényleges tartalmi hatását a tervekben a végleges tervek alapján, azok elkészülte után lehet majd vizsgálni és megállapítani.

Az egyes javaslatok hatása a tervekre egyeztetési naplóban kerül rögzítésre, amely a végleges tervek mellélete lesz.

A beküldött vélemények digitális formátumban szintén a végleges tervek a tervek a társadalmi egyeztetést bemutató fejezetének mellékletébe kerülnek.

A továbbiakban minden, a vízgyűjtőgazdálkodási tervezéssel kapcsolatos (konzultáció, egyeztetés) kérdések megválaszolására a Minisztériummal és a VKKI-val együtt rendelkezésre állunk.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy miután Magyarországon ez az első olyan teljeskörű vízgyűjtő tervezés, amely a társadalom teljeskörű bevonásával készül, így mindig vannak zökkenők, esetleg konfliktusok, ezért hálás lennék, ha a jövőben is javaslataikkal, észrevételeikkel segítenék munkánkat és a most folyó tervezési szakaszban lévő konzultációkat személyes részvételükkel és észrevételeikkel támogatnák.

Budapest, 2009. augusztus 11.

Tisztelettel:

dr. Ress Sándor
a Konzorcium nevében

Szabó Imre
környezetvédelmi és vízügyi miniszter
1011 Budapest Fő u. 44/50.

tárgy: vízgyűjtő-gazdálkodás tervezés - kérés

Tisztelt Miniszter Úr!

Az EU normái szerint a most bevezetés alatt álló vízgyűjtő-gazdálkodás tervezés (VGT) a természet- és környezetvédő társadalmi szervezetek szerint nagy lehetőség a magyarországi vizek és a vizes élőhelyek védelmére, a jó ökológiai állapot elérésére. A VGT folyamatában észlelt zavarok miatt azonban féltő, hogy a lehetőség csak lehetőség marad. A civil zöldek a segítségét kérik.

A tervezési folyamatra vonatkozó kormányrendelet szerint 47 db terv készül (42 db alegység + 4 db részvízgyűjtő + 1 db országos terv), a tervek készítésének

határideje 2009. december 22. A kormányrendelet - az EU irányelveivel összhangban - azt is előírja, hogy a terv tartalmát a társadalom minél szélesebb köre megismerje és véleményezze. A társadalmi részvétel és konzultáció eredményessége érdekében legalább hat hónapot kell biztosítani arra, hogy a terv alapját képező dokumentumok, adatok, valamint egyéb információk megismerhetőek és írásban véleményezhetőek legyenek.

A tervek véleményezési folyamata júliusban kezdődött, azonban anélkül, hogy a tervek tervezetei elkészültek volna. A társadalmi részvétel céljából szervezett fórumok résztvevői pusztán csak rövid, népszerűsítő összefoglalókat (ún. konzultációs anyagokat) és előkészítő anyagokat ismerhettek meg. A civil zöldek júliusban nyilatkozatot tettek közzé a tervezési folyamatban észlelt hiányosságokról és zavarokról, melyben 4 pontban összefoglalták javaslataikat is. A nyilatkozatot a VKKI ígéretében bízva tettük meg, mely szerint augusztus közepén nyilvánosságra hozzák a terveket. A tervek közül azonban szeptember elejére csak az országos és a részvízgyűjtő tervek (összesen 5 db) készült el, a 42 db alegység terv a mai napig nem ismeretes.

A véglegesítésre előírt 2009. december 22-i határidő betartása esetén a tervekbe az érintett állampolgárok és szervezetek javaslatainak csak a töredéke épülhet be, tekintve a terjedelmes dokumentumok megismerésének, a vélemény kialakításának rövidre szabott határidejét.

Tudjuk, hogy az országos tervet határidőre rendeletben kell kihirdetni, és elküldeni az EU Bizottságának és az érintett tagállamoknak. A helyi problémákkal foglalkozó alegység- és részvízgyűjtő tervek esetén viszont talán lehetséges a tervek véglegesítési határidejének meghosszabbítása.

Tisztelt Miniszter úr! Kérjük, hogy az alegység- és részvízgyűjtő tervek véglegesítésének határidejét hosszabbítsa meg, hogy az érintett állampolgároknak legyen ideje véleményük kialakítására és javaslataik megtételére.

Levelünkhöz mellékeljük a természet- és környezetvédő civil szervezetek júliusi nyilatkozatába foglalt javaslatokat. Megtiszteltetés lenne számunkra, ha képviselőink személyesen is elmondhatnák a civil zöldek aggodalmait és javaslatait.

Budapest, 2009. szeptember 4.

Szívélyes üdvözléssel:

Alpár Rózsa, pecsert@freemail.hu

Balogh Judit Anikó (Fauna Alapítvány), fauna_al@freemail.hu

Bárdos Deák Péter (Duna Charta), dunacharta@dunacharta.hu

Bodonczi László, bodonczi@invitel.hu

Dietze Erzsébet, erzsi.dietze@gmail.com

Fehér Péter (Szélkiáltó Természetvédő Egyesület), szelkialtote@freemail.hu

Illyés Zoltán, illyes.zoltan1@gmail.com
Hajósy Adrienne (Zöld Nők) hajosy.adrienne@freemail.hu
Horváth Ferenc (Ökológiai Stúdió Alapítvány), ferhor@freemail.hu
Juhászné Halász Judit (Parlagfűmentes Magyarországért Egyesület),
Karakai Tamás (Védegylet), karakait@gmail.com
Kovács Bence (Független Ökológiai Központ), kobe@foek.hu
Lajtmann József (Reflex Környezetvédő Egyesület), reflex@c3.hu
Lányi András (Élőlánc), land@ludens.elte.hu
Veres Nándor (Szövetség az Élő Tiszáért), titkar@elotisza.hu
Majer Anna, majeranna@gmail.com
Miklóssy Endre, endre.miklossy@uni-corvinus.hu
Nagy Péter (Magyarország Természeti és Kulturális Örökségéért Alapítvány). npluszp@gmail.com
Pánovics Attila (Pécsi Zöld Kör), iroda@pzk.hu
Piliszký Zsuzsa, piliszký.zsuzsa@gmail.com
Polgár Jenő, polgarjeno@epkerter.t-online.hu
Szauer Rózsa (Nők a Balatonért Egyesület), postmaster@nabe.t-online.hu
Szekér Klára (Magyar Környezetvédők Egyesülete), szekerklara@gportal.hu
Szentistványi István (Védegylet szegedi csoport), iszentistvanyi@gmail.com
Szilágyi Ákos, akos.szilagyi@ge.com
Terjék Zsuzsanna, terjekzs@gmail.com
Tömöri Balázs (Messzelátó Egyesület), bob@zpok.hu

Melléklet

A zöldek 2009. július 30-i nyilatkozatában foglalt javaslatok

A tervezés még hátralévő rövid időszakában is van lehetőség kedvezőtlen tendenciák megfordítására. A jó irányba fordulás garanciáit az alábbiakban látjuk.

1. A tervek alternatívaként készüljenek. Szerepeljen önálló terv-változatként az élővizek, medrük és árterük természetes folyamatainak szabad érvényre jutása, az önszabályozó mechanizmusok újbóli beindulása.

2. Helyezzenek a tervek hangsúlyt a természetbarát tájgazdálkodás feltételeinek kialakítására, a vízgyűjtők és árterek természetes növényzetének helyreállítására, a természetes árterek újbóli bekapcsolására. Ezzel csökkenthető az alsóbb szakaszok árvízi veszélyeztetettsége, a vízjárásbeli szélsőségek, a levezetési kényszerek, melyeket a tervezés során újra kell számolni; így az árvizek és az aszályok kártételei ellen egyszerre tud az országunk védekezni, a talaj és a légkör további kiszáradását megelőzni.

3. Egyenrangú szereplőként vonják be a tervezési folyamatba a nemzeti parkok és környezetvédelmi felügyelőségek munkatársait. Tudásuk és tapasztalataik nélkül elképzelhetetlen a természet- és környezetvédelmi, vízmegőrzési és klímajavítási szempontok figyelembevétele a tervekben.

4. Ne legyen a "társadalom bevonása" pusztán formális. A döntéshozók elé kerülő anyagban jelenjenek meg mellékként a civil közösségek javaslatai, függetlenül attól, hogy a tervezők figyelembe vették-e ezeket. Annál is inkább, mert vizeink helyben tartása, vizes élőhelyeink védelme ivóvizünk minőségének és mennyiségének megőrzését is jelenti.

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERE

Budapest, 2009. szeptember 23.

Vizi Orsolya
az EF soros elnöke részére

Levegő Munkacsoport
Budapest Károly krt. 3/a 1075

Tisztelt Elnök Asszony!

A Víz Keretirányelvben előírt vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés folyamatával kapcsolatosan, a zöld szervezetek szeptember 4-én kelt, levelémhez mellékelte kérésüket juttatták el hozzám. Időközben tudomásomra jutott, hogy a Természet- és Környezetvédő Civil Szervezetek 2009. szeptember 25-i Egyeztető Fórumán a melléklet levélben megfogalmazott kérések is megvitatásra kerülnek.

Ezúton kérem Tisztelt Elnök Asszony szíves közreműködését abban, hogy a Fórumon az alábbi állásfoglalásom ismertetésre kerüljön, valamint segítségét abban,

hogy levelem másolata eljusson a mellékletben szereplő zöld szervezetek részére.

Tisztelt Zöld Szervezetek!

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek (VGT) kidolgozásának folyamatával kapcsolatos, levelükben megfogalmazott kérésükre és javaslataikra válaszolva az alábbi tájékoztatást és állásfoglalást adom:

A VKI és az előírásait harmonizáló 221/2004 (VII. 21.) kormányrendelet szerint a vízgyűjtőgazdálkodási tervezés valamennyi szintjén szükséges az érintett társadalmi csoportok bevonása a tervezési folyamatba. A VGT-nek a KEOP projekthez kapcsolódó kidolgozása számos, menetközben jelentkező probléma miatt, jelentős késéssel indult 2008 végén. E miatt gyakorlatilag egy évnél is kevesebb idő áll rendelkezésre a terv határidőre történő elkészítésére. Így a VGT tervezetének társadalmi egyeztetésre eredetileg kitűzött időszaka lerövidült, mellyel kapcsolatban jogos kritika érte a tervezőket.

Figyelembe véve a zöld szervezetek kérését a VGT írásbeli konzultációját, mindhárom szinten (országos, részvízgyűjtő, tervezési alegység) 2009. november 18-áig meghosszabbítjuk. Ezen időpontig lesz lehetősége minden érintettnek a www.vizeink.hu honlapon írásban kifejtteni véleményét.

A Zöld szervezetek 2009. július 30-i nyilatkozatában, négy pontban foglalt javaslatra a következő választ adom:

Ad.1

A tervek szervesen tartalmazzák a javasolt szempontokat. Fontos intézkedés az ártéri gazdálkodás, a mellékágak és hullámtéri holtágak vízpótlása, a mentett oldali holtágak és mélyárterek vízellátottságának javítása. A kis és közepes vízfolyások rehabilitációja a part- és meder szabályozottságának csökkentését, a természeteshez közelebbi állapot visszaállítását célozza. Olyan alternatív terv változat nem került kidolgozásra, amely az összes vízfolyásnál megszüntetné a szabályozottságot, de ez irreális igénynek tűnik.

Ad.2.

A pontban vázolt törekvésekkel teljesen egyetértünk és ezt a tervben igyekeztünk is maximálisan érvényre juttatni. Csak néhány példát említve, kiemelten fontos intézkedés a vízfolyások partmenti sávjában (az ún. "puffer zónában") a természetes vegetáció visszaállítása, a szántóföldek kiszorítása a vízfolyás közvetlen közeléből. Az intézkedési terv komplex földhasználat váltási, tájgazdálkodási intézkedés csomagot tartalmaz, melynek célja a vízminőség védelmi és tájökölógiai szempontok-a lehetőségekhez mérten-minél nagyobb érvényesítése a mezőgazdasági szektorban. Bizonyára Lehet még javítani a megfogalmazásokon és a véglegesítés során törekszünk is erre, kapcsolódó javaslatokat a tervezők szívesen fogadnak.

Ad 3.

A 221/2004 (VII. 21.) kormányrendelet szerint - mely a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szól - a vízgyűjtő-gazdálkodási terveket a hatáskörrel rendelkező hatóságok, valamint egyéb érintett államigazgatási szervek közreműködésével (melyekbe beleértendő a nemzeti park igazgatóságok és a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek) közreműködésével állítja össze a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság. A három szervezetcsoport együttműködéséről megállapodások születtek, melyek részletei felkerültek a www.vizeink.hu honlapra. Az együttműködésnek megfelelően a most készülő tervek tükrözni fogják az érintett szervezetek munkatársainak szaktudását.

Ad.4.

A tervezők minden szóba jöhető javaslatot figyelembe vesznek a tervek véglegesítése során. Ennek intézményi kontrollját azok a (részben megalakult, részben alakulóban lévő) vízgazdálkodási tanácsok (országos, részvízgyűjtő és területi) biztosítják, melyekben a civil szervezetek is helyet kapnak.

A tervezők elképzelése szerint egyébként a beküldött vélemények a végleges tervek társadalmi egyeztetést bemutató fejezetének (a VGT kötelező része) mellékletébe kerülnek.

Ezúton szeretném megköszönni a szervezetek építő jellegű javaslatait, és kérem, hogy véleményükkel továbbra is segítsék a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek végleges változatának kialakítását.

Melléklet: 1 pld. lev. másolat

Üdvözlettel:

Szabó Imre

NYILATKOZAT

Az EU vízgazdálkodási normája, a Víz keretirányelv új szemlélet bevezetésére kötelezi a tevékenység szereplőit; elsődlegesen a biológiai állapot vizsgálata alapján kell minősíteni a vizeket, és e minősítés ismeretében kell meghatározni a szükséges beavatkozásokat. A Víz keretirányelv több éve tartó bevezetésének utolsó szakasza, a most folyó vízgyűjtő-gazdálkodás tervezés (VGT) nagy lehetőség a magyarországi vizek és a vizes élőhelyek védelme szempontjából. A civil zöldek a tervezési folyamat társadalmi egyeztetésének aktív résztvevői. Célunk a tervezésben mutatkozó zavarok kiküszöbölése, hogy a készülő tervek megalapozott, használható koncepciókkal járuljanak hozzá az elkövetkezendő években a vizek és élő környezetük értékeit védő munkákhoz.

A tervezési folyamat fontosabb adatai: A tervezést a 221/2004. (VII. 21.) kormányrendelet szabályozza. A rendelet szerint 42 db alegység + 4 db részvízgyűjtő + 1 db országos terv készül, a tervek készítésének határideje 2009. december 22. A tervek az elkövetkező hat évre határozzák meg a vizek jó állapotba hozásának feladatait. Az országos tervet a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (VKKI) állítja össze, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter rendeletben hirdeti ki, és kihirdetése után három hónappal tájékoztatja a tervről az EU Bizottságát, valamint az Európai Uniónak a tervvel érintett többi tagállamát. A VGT munkáira a fedezetet a "KEOP2.5.0/A -- Vízügyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" projekt biztosítja. A VKKI vezette konzorcium 2,5 milliárd forint vissza nem térítendő támogatást használhat fel a tervezés munkáira. (A támogatási döntés dátuma: 2008. július 29.) A Víz keretirányelv magyarországi bevezetésével, valamint a jelen tervezéssel kapcsolatos dokumentumokat a www.vizeink.hu honlapon teszi közzé a VKKI.

A kormányrendelet azt is előírja, hogy a terv tartalmát a társadalom minél szélesebb köre megismerhesse és véleményezze. A társadalmi részvétel céljából szervezett fórumok 2009 júliusában kezdődtek, és véget is értek anélkül, hogy a tervek első tervezeteit tanulmányozni lehetett volna. A fórumokon nem a megbeszélés valódi tárgyát képező tervek, hanem pusztán csak népszerűsítő összefoglalók (ún. konzultációs anyagok) alapján lehetett észrevételeket és javaslatokat tenni. Szabó Imre környezetvédelmi és vízügyi miniszter a civil zöldek kérésére két hónappal - 2010. február 22-ig - meghosszabbította a tervezés folyamatát, hogy a csak szeptember elején közzétett terveket is lehessen véleményezni.

Az egyeztetési folyamat még hátralévő időszakában a civil zöldek az alábbi főbb kiegészítéseket és módosításokat várják a tervezőktől.

1. A Víz keretirányelv szerinti monitoring adatbázisát hozzák nyilvánosságra, még a vízgyűjtő-gazdálkodási terv véglegesítése előtt.
2. Csak azokat a víztesteket minősítsék, amelyekre vonatkozóan elegendő monitoring adat van.
3. Műszaki terv - a jelen ciklusban - csak minősített víztestekre készüljön.
4. Helyezzenek a tervek hangsúlyt a természetbarát tájgazdálkodás feltételeinek kialakítására, a vízgyűjtők és árterek természetes növényzetének helyreállítására, a természetes árterek újbóli bekapcsolására. Ezzel csökkenthető az alsóbb szakaszok árvízi veszélyeztetettsége, a vízjárásbeli szélsőségek, a levezetési kényszerek, melyeket a tervezés során újra kell számolni; így az árvizek és az aszályok kártételei ellen egyszerre tud az országunk védekezni, a talaj és a légkör további kiszáradását megelőzni. A tervek alternatívaként készüljenek. Szerepeljen önálló terv-változatként az élővizek, medrük és árterük természetes folyamatainak szabad érvényre jutása, az önszabályozó mechanizmusok újbóli beindulásának lehetősége.
5. Az árterek természetes vízszállításának helyreállítása - amely nélkül nem lehetséges a vizek környezetében a tájgazdálkodás fejlesztése sem -, ne az íróasztalfiók számára készült terv maradjon. Az új szemlélet hasznosságát bemutatni hivatott Bodroghöz (a Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése program tájgazdálkodási mintaterülete) térségében azonnal hozzá kell kezdeni a környezetbarát vízkormányzás megvalósításához, mert ennek műszaki feltételei már adottak.

6. Kapjon nagyobb hangsúlyt a tervekben új, nagy területen egybefüggő erdők telepítése őshonos fajokkal, és a meglévők óvása. A dombvidékeken erdők nélkül nem várható az erózió és az árvízveszély csökkenése. A vízfolyásokat kísérő ligeterdők kulcsfontosságúak a folyópartok védelme és a vizes élőhelyek megóvása szempontjából.

7. Magyarország alvízi ország. A vizek védelméhez nemcsak műszaki intézkedésekre, hanem a szomszédos országokkal jó együttműködésre és aktív diplomáciai tevékenységre van szükség. Hiányoljuk, hogy külföldi eredetű szennyeződéstől fenyegetett víztestek esetén a tervekben nem szerepelnek a nemzetközi együttműködéstől várható eredmények. Az EU integrációtól éppen az együttműködés kiteljesedése, határon átterjedő szennyezés esetén a tárgyalások útján történő megoldás előtérbe kerülése lenne várható, költséges hazai műszaki beavatkozások helyett.

8. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésben a vízgazdálkodás mellett más szakterületek széles körének lenne tennivalója. E szakterületeket egyenrangú partnerként szükséges bevonni a mérésekbe, adatbázis-építésbe és az állapotértékelésbe. A nemzeti parkok és környezetvédelmi felügyelőségek munkatársainak tudása és tapasztalatai nélkül elképzelhetetlen a természet- és környezetvédelmi, vízmegőrzési és klímajavítási szempontok figyelembevétele a tervekben. A készülő anyagok szerzőit, szerkesztőit, a felhasznált szakirodalom jegyzékét tüntessék fel, részben azért is, mert a tervek jelenlegi anonimitása a felelősség elhárítását sugallja.

9. A készülő tervek végrehajtásához hozzanak létre szakértőkből és civilekből álló, független felügyelő bizottságot, amelynek fő feladata annak biztosítása, hogy a különböző uniós pályázatokon (pl. operatív programok) csak a Víz keretirányelvvel összhangban lévő projektek kapjanak támogatást.

2009. november 18.

Alpár Rózsa (Pécsért Egyesület)

Balogh Judit Anikó (Fauna Alapítvány)

Bardóczyné Székely Emőke

Bárdos Deák Péter (Duna Charta)

Cselószki Tamás (E-misszió Egyesület)

F. Nagy Zsuzsanna (Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata)

Farkas István (Magyar Természetvédők Szövetsége)

Hajósy Adrienne (Zöld Nők)

Horváth Ferenc (Ökológiai Stúdió Alapítvány)

Juhászné Halász Judit (Parlagfűmentes Magyarországért Egyesület)

Karakai Tamás (Védegylet)

Lajtmann József (Reflex Környezetvédő Egyesület)

Lányi András (Élőlánc Magyarországért)

Magyar Gábor (WWF Magyarország)

Malatinszky Ákos (GATE Zöld Klub Egyesület)

Nagy Péter (Magyarország Természeti és Kulturális Örökségéért Alapítvány)

Obermayer András (Kék Forrás)

Pánovics Attila (Pécsi Zöld Kör)

Szauer Rózsa (Nők a Balatonért Egyesület)

Szentistványi István (Védegylet szegedi csoport)

Trombitás Gábor (Környezeti Tanácsadók Egyesülete)

Soós Zoltán (Pro Natura St.Gotthard Civil Összefogás Egyesület)

Veres Nándor (Szövetség az Élő Tiszáért)
